

CAPUT V.

Novi atis notam non evadit constitutio Synodalis, quæ antiquam Diocesis, & regionis consuetudinem, justis de causis toleratam, approbatamve, abrogare nititur; ubi de jejuniis Sabbathi, de more alicubi vigente vescendi die Sabbathi carnibus, aut interioribus, & extremis animalium partibus; Item de ovis, & lacticiis, de carnibus avium, & amphibiorum diebus jejuniis vetandis, aut permittendis.

Peculiarium quoque consuetudinum, quæ ab antiquo tempore in Diocesi, & regione receptæ, & justis de causis toleratæ, aut approbatæ dignoscuntur, æquum est, ab Episcopo rationem haberi, ne in Constitutionibus Synodalibus adversus eas imprudenter insurgens, novatoris nomen sibi merito acquirat. Episcopus Malacitanus anno 1682. quæsit à Sacra Congregatione Concilii: "An in civitate Malacitana, quæ utpotè portus maritimus abundat piscibus, tollerari possit, ut diebus Sabbathi comedantur interiora, & extremitates animalium, prout practicatur in aliis partibus Hispaniarum, propter piscium penuriam, & caritatem." Videbitur fortassè cupiam, absque ulla hæsitacione respondendum statim fuisse negativè; sed alia fuit sententia sacræ Congregationis Concilii, quæ probè considerans, non esse immaturo, & præproprio decreto præcidendam consuetudinem, alicubi ex rationabili causa communiter receptam, die 14. Novembris ejusdem anni Episcopo rescripsit, ut de moribus vigentibus in regno Granatæ, in quo sita est civitas Malacitana, sacram Congregationem diligenter edoceret; si

enim in toto pariter regno usus invalisset prædictas animalium partes die Sabbathi comedendi, nihil certè eadem censuisset innovandum; innovationi siquidem tunc obstisset illa eadem ratio, propter quam diximus à S. Carolo Borromæo non fuisse obstructos Mediolanenses ad adjiciendum quadragesimali jejuniis feriam quartam Cinerum, tresque insequentes dies. Etenim, ut rem paulò altiùs repeta- mus, de præcepto sive jejunandi, sive abstinendi à carnibus die Sabbathi, non una, sed varia fuit, multisque mutationibus obnoxia Ecclesiæ disciplina. Orientales unicum Sabbathum post Parascevem consecrabant jejuniis; cæteris verò per annum recurrentibus, non solum non jejunabant, sed eodem ferè solemni ritu, quo diebus Dominicis, sacros celebrabant conventus, & synaxes; quod testantur Athanasius *hom. de secente*, Socrates *lib. 5. cap. 22. & lib. 6. cap. 4.* Cassianus *Instit. lib. 3. cap. 2.* innuitque Augustinus *epist. olim 118. nunc 54.* Quinimò erat illis persuasum, nequaquam licere Christianis, etiã si spontè vellent, Sabbatho jejunare; quam persuasionem inde ortam plerique Eruditi opinantur, quod Marcion hæreticus partem hæreseos suæ fecisset jejuniis Sabbathi; is quippè, referente Epiphano *heres. 14.* Sabbatho jejunandum docebat, in odium Dei Judæorum, mundi hujus aspectabilis Creatorem, quem malum impiè assererat; Catholici verò Orientales, ne huic Marcionis errori viderentur favere, Sabbathum festa celebritate colebant. In ejusdem porrò erroris abominationem, iidem Eruditi autumant, à Joanne III. Episcopo Constantinopolitano, excusum fuisse canonem 56. eorum, qui dicti sunt Apostolici, ubi deponuntur Clerici, & segregantur laici, Sabbatho jeju-

nan-

LIBER XI. CAPUT V.

nantes: *Si quis Clericus inventus fuerit die Dominica jejunans, vel Sabbatho, præter unum solum, deponatur; si verò laicus sit, segregetur.* Quoniam autem subsequenti ætate aliæ in Oriente exortæ sunt hæreses, uti *Marcianistarum*, qui distincti erant à *Marcionistis*, auctoremque habebant Marcianum Trapezitam, *Lampezanorum*, *Chroreutarum*, & *Adelphianorum*, de quibus Cotelarius in *Constit. lib. 5. cap. 15.* & Combefisius *Hist. Monothelit. pag. 461.* quarum sectatores, ex vana & superstitiosa observatione, Sabbatho jejunabant; ut ab his secernerentur Catholici Orientales, magis magisque à Sabbatho jejuniis abhorruerunt; & quia Auctor Constitutionum consuetudines Orientalis Ecclesiæ præcipuè enarrat, idcirco pluribus in locis, præsertim *lib. 5. cap. 15.* jejuniis Sabbathi districtè prohibet.

II. Hujusmodi Orientalium morem numquam damnavit Ecclesiæ Romana, ut, præter alia, ostendit Constitutio nostra pro Italo-Græcis edita, quæ incipit: *Etsi Pastoralis*, & extra *tom. 1. Bullarii nostri n. 57.* ubi nimirum §. 9. num. 8. & seq. tolerandus edicitur apud Græcos, in Græca Parochia habitantes, esus carniis diebus Sabbathi per annum, si sine scandalo fieri possit, & dummodò id ad alios quoscumque, præter eorundem Græcorum personas, non extendatur, ne ad ipsos quidem eorum famulos Latini ritus. Putavit sanè Albaspinæus *Observat. lib. 1. c. 13.* in ipsa quoque Romana Ecclesiâ usitatum olim fuisse, ut diebus Sabbathi per annum carnes apponerentur. Attamen jam à sæculo IV. fuisse in eo Sabbathi diem esurialibus annumeratum, discimus ex Hieronymo *epist. 78. olim. 28. ad Lucinium Baticum*; & Augustino *epist. 82. olim. 19. ad Hieronymum,*

epist. 36. olim. 86. ad Casulanum, aliisque in locis. Neque oppositum quemquam opinari patitur auctoritas Innocentii I. qui sæculi V. initio ad Decentium Eugubinum Episcopum *cap. 4. n. 7.* ex recensione Petri Coustant *col. 859.* in hunc modum scripsit: "Sabbatho verò jejunandum esse, ratio evidentissima demonstrat. Nam si diem Dominicum, ob venerabilem Resurrectionem Domini nostri Jesu Christi, non solum in Pascha celebramus, verum etiam per singulos circulos hebdomadarum ipsius diei imaginem frequentamus, hæc sexta feria propter Passionem Domini jejunamus, Sabbathum præmittere non debemus, quod inter tristitiam, atque lætitiã temporis illius videtur inclusum... Non ergo nos negamus, sexta feria jejunandum; sed dicimus, & Sabbatho hoc agendum." Ejusmodi enim Ecclesiæ Romanæ institutum, cui nonnulli oblectabantur, post naturam discussionem, à S. Silvestro Papa stabili lege firmatum, asserit Nicolaus I. *epist. 70. ad Hincmarum, & cæteros Episcopos in Regno Caroli constitutos, tom. 5.* Collectionis Harduini *col. 310.* inquit: "Cum de jejuniis Sabbathi, tempore S. Silvestri Confessoris Christi, sit satis discussum & disputatum, atque, ut celebraretur, per omnia definitum, nullusque post hæc ausu temerario contra illud statum venire, aut saltem mutire præsumpserit." Neque audiendum putamus nuperum Editorem Operum S. Leonis in *disert. de jejuniis Sabbathi in Ecclesia Romana*, cui adstipulatur Natalis Alexander *disert. 4. ad sæcul. II. art. 6.* contententem, aut in hanc Nicolai epistolam, scribarum oscitantia, mendum irrepisse, aut Nicolaum memoria lapsum, Silvestrum pro Innocentio supposuis-

se; etenim Innocentius I. *loc. cit.* jejunium Sabbathi de novo non præcipit, sed jam antea in Ecclesia Romana religiose observatum, tamquam certum assumit, causamque adducit, cur id factum fuerit, uti ex ejusdem verbis liquet; præterea Socrates, qui medio eodem sæculo v. scripsit, diversos referens mores Orientalium, & Occidentalium, Sabbathi cultum respicientes, *cit. lib. 5. cap. 22.* ait: "Cum omnes ubique terrarum Ecclesie per singulas hebdomadas die Sabbathi sacra Misteria celebrent, Alexandriani tamen, & Romani vetustam quamdam traditionem sequuti, id facere detrectant." Vetustam autem traditionem nequaquam vocasset, quæ paucis antea annis ab Innocentio I. esset in Romanam Ecclesiam inducta.

III. Ecclesie Romanæ usum sectatæ quidem sunt pleræque, non tamen omnes Occidentales Ecclesie. Id disertè asserit Augustinus *cit. epist. 36. ad Casulanum*; additque in Africa maximè contigisse, *ut una Ecclesia, vel unius regionis Ecclesie, alios haberet Sabbatho prædentes, alios jejunantes.* Atque, ut alias prætereamus, Ecclesiam Mediolanensem, quamquam à Romana non longè dissitam, Sabbathi jejunium ne Quadragesimæ quidem tempore observasse, solo excepto Sabatho magno ante Pascha, affirmat Ambrosius *de Elia, & Jejun. cap. 10. num. 34. tom. 1. Oper. col. 345.* Quadragesima totis, præter Sabbathum, & Dominicam; jejunatur diebus; idemque Ambrosius ab Augustino adhuc catechumeno interrogatus, quid agendum esset Monica matri suæ, Mediolani tunc degenti, respondit: *Quando hic sum, non jejuno Sabbatho; quando Romæ sum, jejuno Sabbatho. Ad quamcumque Ecclesiam veneritis, ejus morem servate, si pati scandalum non vultis,*

aut facere; quod in eadem epistola Augustinus refert. Ex hac porrò Ecclesiarum, etiam Occidentalium, hæc in re discrepantia evenisse putamus, ut idem Nicolaus I. qui scribens ad Episcopos Gallicanos, Sabbathi jejunium contra Græcorum incusationes strenuè propugnauerat, Bulgaris recens ad Fidem conversis, solius sextæ feriæ, non autem Sabbathi, jejunium indixerit; noluit quippè Nicolaus jugum illis imponere, quòd multæ etiam Occidentales Ecclesie subire detrectaverant, quemadmodum ipsemet non obscure indicavit *in respons. ad consult. Bulgar. cap. 4. tom. 5. Collectionis Harduini col. 355.* Nos tamen *vobis, qui, ut prætulimus, adhuc rudis estis, & lacte, tamquam parvuli, nutriendi, non grave potuimus jugum, donec ad solidum cibum veniatis, imponere.* Quocirca errare credimus virum cæteroquin doctissimum Christianum Lupum, cum *in scholiis, & notis ad can. Concilior. tom. 5. pag. 167.* ex hoc Nicolai loco intulit, jam ejus ætate Sabbathi jejunium in Romana Ecclesia exolevisse; huic siquidem opinationi expressè contradicit ipsemet Nicolaus in laudata epistola ad Gallicanos Episcopos, in qua disertè asserit, S. Silvestri Papæ institutum tunc fuisse Romæ sanctè ac religiose observatum: *Nullusque post hæc (ait) ausu temerario contra illud statutum venire, aut saltem mutire præsumperit; cum potius è diverso Sedis Apostolicæ institutio, & Ecclesie Romanæ sequens observantia, ejusdem salutiferi constitutioni executioni fuisse hucusque reperiatur.*

IV. Illud autem probabile fate-mur, quod ibidem Lupus contendit, ejusmodi nimirum Romanæ Ecclesie disciplinam nunquam Hispaniam pervasisse; quamvis enim Albaspinæus *Observ. l. 1. c. 13.* Natalis Alexan-

der *cit. dissert. art. 6.* Binghamus *Origin. Eccles. lib. 20. c. 3. §. 6. vol. 9.* aliique eam receptam existimant à Patribus Eliberitanis *can. 26.* ubi sanxere: *Errorem corrigi placuit, ut omni Sabbathi die jejuniorum superpositiones celebremus;* attamen aliis videtur, hisce verbis jejunium Sabbathi potius corrigi, & respui, tamquam insolitum, & de novo *superpositum.* Verùm, etsi legem, de qua est sermo, à Patribus Eliberitanis latam dicamus, eam saltem non diu in Hispania perseverasse, sed contrario usu abolitam colligitur ex epistola Adriani I. ad Egilam Archiepiscopum Toletanum, in qua, si vera referi Mariana *de reb. Hispan. lib. 7. c. 6.* Pontifex acriter illum objugat, quod, Græcorum more, sineret in sua Dioecesi carnes edibus Sabbathi; sed adhuc certius evincitur ex Concilio Coyacensi, celebrato anno 1050. sub Ferdinando Rege Castellæ, *in cujus cap. 11. tom. 6. part. 1.* Collectionis Harduini *col. 1028.* præcipitur jejunium sextæ feriæ, nulla facta Sabbathi mentione.

V. Porrò, quia nemo libenter diu sustinet jugum, à quo alios passim videt subtractos, ex hac disciplinæ varietate tandem effectum est, ut consuetudo sacrandi jejunio diem Sabbathi, in toto Occidente pedetentim defecerit, atque ita demùm obsoleverit, ut S. Gregorius VII. in Concilio Romano anni 1078. *cap. 8.* relato in *Can. 31. de Consecrat. dist. 5.* non ausus avitam disciplinam ex integro instaurare, satius duxerit Fideles commone-re, ut à carniū esu ea die abstinere; „Quia dies Sabbathi apud sanctos Patres nostros in abstinentia celebris est habitus, nos eorundem auctoritatem sequentes, salubriter admonemus, ut quicumque se Christianæ religionis participem esse desi-

derat, ab esu carniū eadem die „(nisi majori festivitate interveniente, vel infirmitate impediēte) abstineat.” Si hujus Constitutionis verba ad severum vocarentur examen, non facile utiquè esset definire, an esus carniū sub gravi præcepto illis prohibebatur; etenim ex una parte verbum *admonemus*, non præceptum, sed merum importat consilium, ut bene Barbosa *tract. de diction. dist. 12.* at ex alia, verba, quæ sequuntur: *Quicumque se Christianæ religionis participem esse desiderat;* videntur aliter facientibus comminari *anathema*, quod sine gravi culpa ferri sanè non potest. Sed quæstioni aditum occlusit Innoc. III. *in cap. Consilium, de observat. jejun.* ubi ab Episcopo Bra-charensi de illis interrogatus, qui *propter debilitatem in Sabbatho carnes sumunt*, rescripsit: *Respondemus, quod super hoc consuetudinem tuæ regionis facias observari.* Si enim solam loci consuetudinem spectandam voluit, non obscure profectò insinuavit Innocentius, nullum ea de re extare Ecclesie præceptum. Hinc communiter apud Doctores invaluit opinio, licere die Sabbathi carnes comedere, ubicumquè earum esus à recepta consuetudine non est interdictus; Glossa *in cit. can. Quia dies, verb. admonemus, de Consecrat. dist. 5.* Glossa marginalis citans Ostiensem *in Can. de esu, de Consecrat. dist. 3.* S. Antoninus *in Summa Theolog. part. 1. tit. 16. c. unic.* Silvester *in Summ. verb. Jejunium n. 28.* Fagnanus *in cit. c. Consilium, n. 19. & seq. de observat. jejun.* Pirhing. *ad tit. 46. lib. 3. Decretal. n. 2. vers. Ex quo infertur;* ut id aliquibus Galliarum Dioecesisibus, quarum incolæ per omnes dies Sabbathi, qui singulis annis intercedunt inter solemnitatem Nativitatis Domini, & Purificationem B. Mariæ Virginis, car-

nibus liberè vescuntur; cuius consuetudinis, tamquam in aliquibus Gallianorum Præsulum Synodis memorata, & minimè reprobata, mentionem faciunt Thomassinus *in tract. de Jejunio part. 2. c. 6. de l' Isle in Historia jejunii cap. 5. pag. 187.*

VI. At, ad propositum regrediendo, non ignorabat sacra Congregatio Concilii, in pluribus Hispaniarum, præcipuè Castellæ, Galliciæ, & Majoricæ regnis, antiquam vigere consuetudinem, cuius originem difficile est divinare, ut ita in Sabbatho carnibus abstinerent, ut simul vescerentur interioribus, extremisque animalium partibus; sicuti testantur Navarrus *in Manual. cap. 23. num. 120. vers. Sexto posset. Covarr. Variar. lib. 4. cap. 20. num. 8. vers. Hispani omnibus Sabbathis. Rodrigue Quæst. Regular. tom. 3. quæst. 45. art. 3. vers. Castellani Hispani. Vivald in Candelab. cur. c. 11. de Quadragesima, & Jejunio n. 40.* Si itaque eadem consuetudo viguisset etiam in regno Granatæ, imprudenter egisset Episcopus Malacitanus, si illam abrogare tentasset.

VII. De hac ipsa consuetudine Nobis in Apostolica Sede residentibus agendum, & cognoscendum fuit. Cum enim clar. mem. Philipus V. Hispaniarum Rex Catholicus, nobis exponi fecisset, in suis Castellæ, Legionis, & Indiarum regnis hunc morem ab immemorabili tempore inductum esse, ut Sabbathi diebus animalium intestina, ac extremæ partes, ut sunt pedes, alæ, & colla, comederentur; verum ad scrupulos omnes ex animis hominum timoratae conscientia evellendos, auferendamque licentiosis occasionem edendi reliqua cum scandalo & derisione, optimè factum foret si prædictorum regnorum incolis tandem per-

mitteretur quascumque animalium carnes diebus Sabbathi comedere; nos omnem opportunam diligentiam adhibuimus, ut & expositæ rei subsistentiam planè compertam haberemus, & tuto statuere possemus, an hujusmodi petitioni annuendo, animarum utilitatibus consulturi essemus, aut potiùs aliquod ipsis detrimentum allaturi.

VIII. Cùm autem omnes, quorum fide, ac consilio hac in re usi fuimus, in eam sententiam convenissent, ut satius esse judicaverint, id, quod petebatur, concedere; siquidem plerique jam publicè & frequenter receptæ consuetudinis limites transgredebantur; idque malum non alia ratione corrigi poterat, quam vel omninò interdicendo, ne Sabbathi diebus extremæ, & internæ animalium partes comederentur, id quod maximas in iis regionibus turbas excitasset; vel permittendo, ut cæteræ omnes animalium partes ibidem prædictis diebus comedi possent; Nos, datis ad Archiepiscopum Nazianzenum, Apostolicum Nuntium per Hispanias constitutum, litteris in forma Brevis sub data die 22, Januarii anni 1745. eidem facultatem concessimus, ut, veris existentibus narratis, nostro nomine & auctoritate permitteret, ut per eas regiones, in quibus asserta immemorabilis, consuetudo vigere dignosceretur, quæcumque animalium carnes diebus Sabbathi, alioquin jejunio non dicatis, comedi possent: „Fraternitati tuæ per præsentem committimus, & mandamus, ut nostro nomine, nostraque Apostolica auctoritate permittas, & indulgeas, ut in regnis Castellæ, Legionis, atque Indiarum, per dies Sabbathi, quibus tamen neque abstinentia consueta Quadragesimæ, neque aliud jejunium præcipitur) qui-

bus-

„buslibet animalium partibus Fideles vescantur; eam verò conditionem, adjicimus, nempe si consuetudo hujusmodi postremas animalium partes, edendi diebus Sabbathi jam dudum, in iisdem regnis invaluerit, & à veritate aliena minimè sint pericula nota, & ipsa certò subertas videantur, si carniū esus ad certas animalium partes solum redigatur.” Quod hinc inserendum duximus, utpotè Hispanis Præsulibus usui futurum, si quando in suis Synodis de carniū esu diebus Sabbathi decernendum aliquid habuerint.

IX. Non id nobis propositum nunc est, ut antiquæ severioris disciplinæ rationem circa jejunium exponamus, de qua satis diximus *in nostra Institutione 15.* Bononiensi olim Clero, populoque proposita; nec etiam de ea lege, quæ vetitum est diebus jejunii ova, & lacticinia comedere, cùm de hac etiam, de qua illius origine sermonem habuerimus *sequenti Instit. 16.* Hoc unum ineundo monemus, communem, tutamque hodiernis temporibus haberi regulam, circa jejunium & qualitatem cibi diebus esurialibus adhibendam, quam S. Thomas Aquinas summa sapientiæ & æquitatis ratione tradidit, ut etiam fatetur Thomassinus *in tract. de Jejun. part. 2. c. 6. num. 23.* Itaque Angelicus *2. 2. quæst. 147. art. 8.* docet, Ecclesiæ lege interdictum esse jejunantibus esum carniū eorum animalium, quæ in terra oriuntur, & in terra vitam ducunt; item in jejunio Quadragesimæ vetita esse ova, & lacticinia, quæ tamen aliis jejunii diebus, pro varia locorum ratione, alicubi permittuntur; generaliter verò concessum esse jejunii tempore piscibus uti, quod eorum carnes minore spiritu & robore, quam animalium terrestrium, refertæ ac præ-

ditæ, magis aptæ sint reprimendis sensuum cupiditatibus, qui proprius est jejuniorum finis. Hanc S. Thomæ doctrinam egregiè, pro more suo, illustrat Sylvius *in cit. art. 8. quæst. 147.* Sed, licet adeo clara & perspicua sit, nihilominus ad omnes controversias de medio tollendas minimè sufficiens visa fuit.

X. Nemo sanè, quod sciamus, id hodie contendit, ut avium carnibus jejunii tempore vesci liceat; quod olim Orientales contendisse & factitasse compertum est, cùm dicerent, avium genus, æquè ac piscium, ex aqua ortum ducere, uti testatur Socrates *Hist. cit. cap. 22.* scribens; *Alii omninò ab omni animantium genere abstinent; alii inter animantia pisces solos comedunt; alii cum piscibus volucres etiam manducant, easque ex aqua, ut est apud Moysen, nasci asserunt;* Sed illud in controversiam sæpè vocatur, an hæc, aut illa animantium species ad piscium naturam pertineat, necne; an inter animalia terrestria, aut volatilia, vel potiùs aquatilia adnumerari debeat; & consequenter an liceat diebus jejunii eorum carnibus vesci.

XI. Sanè, præstitutis superiùs regulis inhærendo, nonnulli Auctores docent, standum esse hac in re vigenti consuetudini; adeoque, si alicujus animantis carnes jejunantibus apponi antea non consueverunt, ejusmodi carnes eo numero habendas esse, ut diebus jejunii illis uti non liceat; si autem usitatum fuerit, ut animantis illius carnibus jejunantibus menæ extruantur; minimè dubitandum esse, quin ex eo genere sint, quod vesci licitum est, etiam jejunii tempore. Ita docet Abbas *in rubrica de jejuniorum observantia*, ubi hæc habet: *Ex quo non habemus in hoc jus specificum, recurrendum ad consuetudinem loci. Ser-*

va ergo in hoc consuetudinem. Ita etiam Azorius *part. 1. lib. 7. cap. 10. q. 6. in fin.* Reginaldus *lib. 4. cap. 13. sect. 1. num. 143.* Gobat in *Quinario tract. 5. casu 23. à num. 222. ad 224.* Cardinalis Cozza de *Jejunio part. 3. art. 3. dub. 10. num. 85.* ex quo deducunt, licitum esse diebus esurialibus comedere ranas, quæ in aqua vivunt, testudines quoque licet terrestres, minimè verò quædam volucrium aquatilium genera; quia nimirum illis consuetudo favet, his autem contraria dignoscitur.

XII. Consuetudinis porrò vim non negavimus. Sed hoc meritò admonendum censemus, ut videatur, an hæc, aut illa consuetudo, vera & legitima dici debeat, & an apud pios probosque viros recepta sit; ne fortè abusus & corruptelæ pro iudicandis & agendis normæ accipiantur. Quod si de consuetudinis existentia, aut de illius qualitate dubitetur, existimant aliqui exquirendum esse Medicorum iudicium, ut ab iis statuatur, an animalia, de quibus dubitatur, ad piscium naturam propius accedant, an verò ad terrestrium genus pertineant. Hinc Tamburinus, ubi de viperinis carnibus jejunii tempore comedendis in utramque partem disputavit, Medicorum denique iudicio quæstionem definiendam remittit. Sed, cum Medicorum sententiæ rarò inter se conveniant, quod nobis frequenti experientia comperitum est, id maximè advertendum iudicamus, ut relata superius S. Thomæ doctrina semper præ oculis habeatur, nimirum eam fuisse Ecclesiæ mentem in sanciendo pro diebus jejunii ciborum delectu, ut comprimendæ ac minuendæ carnis concupiscentiæ per salutarem abstinenciam consuleret; ex quo sequitur, ut, si dubium subsit, an esus carniū alicujus animalis, je-

junii tempore, licitus sit, an illicitus, nec adsit legitima, & recepta consuetudo, quæ controversiam dirimere valeat; hoc maximè examinari debeat, an hujusmodi animal simile sit, aut dissimile iis, quorum esus diebus jejunii interdictus est, & an illius carnes humano corpori validius nutriendo, & roborando idoneæ dignoscantur, quod ubi ita esse appareat, profectò inter eas adnumerari debent, quæ jejunantibus apponi nequeunt; quemadmodum latè probat idem Tamburinus *tum lib. 4. in decalogum cap. 5. §. 1. num. 10. tum etiam ad quartum præceptum Ecclesiæ cap. 3. num. 2.* Si autem nec hisce regulis insistendo quæstionem definire fas erit, nil tutius Episcopo suaderi poterit, quam ut absteineat à decretis super ea in Synodo edendis; sed potius ad Apostolicæ Sedis iudicium rem deferat, ut sæpè aliàs sanctissimi Ecclesiarum Antistites omni tempore fecisse dignoscuntur; inter quos S. Augustinus Anglorum Episcopus, & S. Bonifacius Episcopus Moguntinus, qui in similibus casibus ad Sanctam Sedem recursum habuerunt, & Pontificia oracula pro definitionum suarum norma acceperunt. Videantur Acta Sanctorum Ordinis S. Benedicti apud Mabillonium *sæcul. III. part. 2. pag. 72. Venetæ editionis.*

XIII. Quod autem spectat ad ova, & lacticinia, quibus vesci in jejunio quadragesimali vetitum esse diximus, in aliis verò per annum jejuniis alicubi licitum esse, ubi nimirum hujusmodi consuetudo viget; nil aliud observandum habemus, nisi quod inter propositiones ab Alexandro Papa VII. proscrip-tas sub die 18. Martii anni 1666. hæc habetur *n. 32. Non est evidens, quod consuetudo non comedendi ova, & lacticinia in Quadragesima obliget.* In cæteris verò jejuniis extra Quadragesimam

mam, sicuti ab Episcopo prohiberi non debent ova, & lacticinia in iis locis, in quibus eorum usus legitima consuetudine jam pridem inolevit; ita in aliis locis, quæ hanc consuetudinem non habent, prudentis Episcopi officium est Synodalibus decretis cavere, ne antiquæ disciplinæ rigor paulatim mollescat; ut optimè præstitit quondam Archiepiscopus Neapolitanus Marius Cardinalis Carafa in Synodo Provinciali, anno 1576. celebrata, & Gregorii Papæ XIII. auctoritate confirmata; cujus vestigia sequuntur illius Successores, nimirum Cardinalis Philomarinus per Edictum à Congregatione Romanæ Inquisitionis confirmatum, & Cardinalis Pignatelli in Synodo Dioecæsana, anno 1726. habita; quæ monumenta colligit, & retulit Milante *exercit. 28.* in prædictam propositionem ab Alexandro VII. damnatam.

XIV. Non desunt sanè, qui dicant certis in locis, ob magnam piscium penuriam, à longo jam tempore inveciam esse consuetudinem comedendi ova, & lacticinia etiam in Quadragesima. Id peculiariter asseritur de Eborensi, & Agydiensi Dioecæsibus in Lusitania; & in Constitutionibus Synodalibus Ecclesiæ Ulyssipontensis hæc eadem consuetudo memoratur *lib. 2. tit. 3. decret. 1. §. 2.* atque additur, illius vigore tum ova, tum lacticinia in Quadragesima sine peccato comedi posse. Hanc eandem vim hujusmodi consuetudini tribuit Nogueira in *Expositione Bullæ Cruciatæ Lusitanæ concessæ disp. 22. sect. 9.* cumque *sect. seq.* adversus opinionem à se assertam objiciat relata propositionis damnationem ab Alex. VII. factam, respondet, non aliam esse illius Pontificis mentem, nisi ut consuetudo non comedendi ova, & lacticinia in Quadragesima, servari

omninò debeat ubicumque vigere dignoscitur; sed ex hoc minimè sequi, ut eadem consuetudo obliget in locis atque regionibus, in quibus non adest, & in quibus alia viget contraria consuetudo. Quod quidem responsum an veritati & rationi consentaneum sit, aliorum iudicio expendendum libenter relinquimus dummodò docti sint, & de conscientiæ suæ puritate, animarumque salute religiosè solliciti.

CAPUT VI.

Invisa novitatis censuram merentur Synodales Constitutiones, quibus damnari, aut prohiberi velint consuetudines quædam generaliter approbatæ; ubi de solutione dotis à Sanctimonialibus faciendæ Monasterio, in quo professionem emittunt; deque aliis præstationibus, quas Canonici quidam, suorum Canonice possessionem, aut fructus adepturi, persolvere solent.

Ex eodem innovandi pruritu derivari videretur Constitutio, qua Episcopus simoniacum dicitans, quidquam solvere pro ingressu in Religionem, prohiberet Sanctimonialium cœnobiis constetam dotem exigere à puellis se se Deo devotentibus; siquidem, quamvis eam dotis pensationem plerique Doctores improbaverint, usus tamen ubiquè receptus illam approbat; quodque magis est, sacra Congregatio Concilii die 18. Septembris 1683. à Simonia immanem pronuntiavit, uti habetur *l. 35. decretor. pag. 310. à terg.* Eadem quæstione in una *Bononiensi* iterum examinata die 14. Aprilis 1725. Sacra Congregatio in eadem perstitit sententia *tom. 3. Thesaur. Resolut. pag. 153. & seq.* Hanc autem mentem sacre Congregationi iniecit S. Tho-